

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

Проблеми доступу країн глобального півдня до довгострокового фінансування

Бакаєва Ірина Георгіївна¹

¹кандидат економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту;
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського; Україна

До країн Глобального Півдня відносять країни що розвиваються з Латинської Америки, Африки та Азії. Для вирішення економічних та кліматичних проблем, модернізації інфраструктури та забезпечення економічного зростання ці країни стикаються з проблемами забезпечення доступу до довгострокового фінансування внаслідок політичної нестабільності, збільшення зовнішнього боргу, необхідності сплачувати все більше відсотків за його обслуговування та нестачі внутрішніх ресурсів. Існують декілька шляхів залучення довгострокового капіталу у ці країни: використання таких джерел фінансування як багатосторонні банки розвитку; залучення приватного капіталу для фінансування проектів у сфері «зеленої енергетики» при підтримки державного фінансування кліматичних проектів; зменшення боргового тягара завдяки реструктуризації або списання боргових зобов'язань в обмін на інвестиції у економічний розвиток.

До багатосторонніх банках розвитку відноситься група Світового банку та ряд регіональних банків розвитку створених за прикладом Світового банку але які обслуговують країни окремих регіонів світу. До них відноситься Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Азійський банк розвитку (АБР), Міжамериканський банк розвитку (МФБР), Африканський банк розвитку (АФБР) які мають ставки кредитування на рівні 5,5%-6,3% що є вигідними для країн глобального Півдня у порівнянні з вартістю можливого випуску власних облігацій на світовому ринку з вартістю 9% - 12% річних. Але треба відмітити що їх програми фінансування не покривають усіх потреб країн Глобального Півдня у довгострокових фінансових ресурсах.

Для полегшення доступу до дешевих кредитів у 2014 році були створені Азійський банк інфраструктурних інвестицій (АБІІ) та країнами БРІКС Новий банк розвитку (НБР) як

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

альтернатива західним фінансовим інституціям, Світовому банку та МВФ з відсутністю вимог політичних та макроекономічних реформ та кредитуванням у національних валютах що знижує валютні ризики.

Хоча НБР був створений країнами БРИКС, але з приєднанням нових членів, зокрема Єгипту, ОАЕ, Алжиру, Бангладеш та Узбекистану він перетворюється на глобальний фінансовий інститут для всього Глобального Півдня.

Головною метою створення НБР було фінансування проектів сталого розвитку та інфраструктурних проектів для країн Глобального Півдня. Статутний капітал банку складається з рівних внесків країн засновниць, тобто кожна країна внесла 20% від початкового капіталу, який складає 50 млрд дол США. З приєднанням нових членів, які внесли близько 3,5 млрд дол, частка країн засновниць не може становити менш ніж 55% статутного капіталу. Кредитний портфель затвердженого фінансування станом на 2026 рік складає 42,9 млрд дол для більш ніж 139 проектів, до яких відносяться модернізація транспортної інфраструктури, розвиток мереж зв'язку, розширення генерації відновлюваної енергетики, модернізація водопостачання, обробка побутових відходів та інші соціальні проекти.

До 2022 року НБР мав високий кредитний рейтинг AA+, що забезпечувало йому доступ до світового ринку капіталу. У 2022р після нападу Росії на Україну, введенням проти неї міжнародних санкцій та закриттям доступу РФ до світового ринку капіталу, завдало удару по репутації НБР, міжнародне агентство Fitch Ratings знизило кредитний рейтинг НБР до AA «стабільного», що змусило банк повністю припинити фінансування текущих та відкриття нових проектів на території РФ з метою збереження доступу банку до світового ринку капіталу.

Наявність РФ серед акціонерів банку призвело до здороження випуску доларових облігацій банку, після введення санкцій на РФ у 2022року НБР розміщує свої п'ятирічні доларові облігації під 5,125%, хоча до цього він розміщував їх під 1,125%, що у свою чергу призвело до здороження кредитних ресурсів для країн позичальників.

У 2026р Fitch Ratings підвищило рейтинг НБР зі «стабільного» до «позитивного» завдяки дотримання банком санкцій проти РФ, залучення нових акціонерів та регулярному випуску доларових облігацій [1].

Також у відповідь на санкційний тиск НБР почав випускати цінні папери у китайських юанях, південноафриканських рандах та індійських рупіях, що дає можливість знизити вплив західних фінансових обмежень.

INTERNATIONAL ECONOMICS AND INTERNATIONAL RELATIONS

Таким чином НБР має велике значення для доступу до кредитних ресурсів для інфраструктурного фінансування країн Глобального Півдня, але стати повною альтернативою Світовому банку та МВФ він не зміг завдяки залежності від доларових фінансових ресурсів.

Список джерел:

- [1] <https://www.fitchratings.com/research/supranationals-subnationals-agencies/fitch-revises-new-development-bank-outlook-to-positive-affirms-rating-at-aa-06-05-2026>